

Från:

Svensk Dagligvaruhandel
Regeringsgatan 60
103 29 Stockholm
info@svdh.se
Ansvarig tjänsteman: Magnus Nikkarinen

Till:

Näringsdepartementet, eva.kalling-lundberg@regeringskansliet.se,
n.registrator@regeringskansliet.se

Remissvar: Ds 2017:5 Effektivare sanktioner i livsmedelskedjan m.m.

Svensk Dagligvaruhandel tackar för inbjudan att svara på remiss N2017-01869-RS. Kort om oss;

Svensk Dagligvaruhandel är branschorganisationen för dagligvaruhandeln i Sverige. Våra medlemmar är Axfood AB, Bergendahls Food AB, Coop Sverige AB, ICA Sverige AB, Lidl Sverige KB och Livsmedels handlarna. Tillsammans står vi för drygt 95 % av dagligvaruhandeln i Sverige, med butiker från norr till söder. Dagligvaruhandeln sysselsätter runt 85 000 personer, varav nästan en tredjedel är unga (15-24 år).

Våra kommentarer på remiss N2017-01869-RS

Svensk Dagligvaruhandel och dess medlemmar välkomnar utredningen, då vi stödjer ambitionerna att utveckla ett mer dynamiskt straffsystem för uppenbara livsmedelsbedrägeribrott inom livsmedelsområdet. Det är av central betydelse att det finns effektiva åtgärder att vidta för att stäva dessa brott, då det annars kommer att urholka förtroendet för hela livsmedelsbranschen.

Att differentiera straffsatserna för speciellt grövre livsmedelsbrott är efterfrågat av dagligvaruhandeln, då det annars skickar fel signaler till såväl allmänheten och potentiella brottsaktörer om det inte ens finns en risk för fängelsestraff. Det föreslagna maximistraffet på fängelse i två år förefaller vara rimligt för att säkerställa att brott inom livsmedelsområdet kan ge ett reellt straff.

Det är viktigt att det finns en möjlighet att beivra brott oberoende var i livsmedelskedjan dessa sker. Dagligvaruhandeln välkomnar därför också utredningens tydliggöranden att de föreslagna lagändringarna innefattar hela livsmedelskedjan, från primärproducent till konsument.

Den otydlighet och svaghet som finns i utredningen rör främst hur ringa överträdelser ska beivras. Utredningens förslag att införa sanktioner som alternativ till böter är rimligt, men dagligvaruhandeln skulle vilja ha sett en tydligare analys av vad begreppet "vissa överträdelser" innebär, samt en genomlysande konsekvensanalys. För dagligvaruhandeln ser främst tre problem med förslaget som innebär sanktionsavgifter istället för böter.

För det första kommer det alltid finnas en gränsdragningsproblematik kring när en överträdelse sker som beror på ett missförstånd eller feltolkning av regelverk och det som beror på en systematiskt eller beräknad överträdelse. Det finns därmed en risk att sanktionsinstrumentet används i fel situationer och därför inte når det huvudsakliga målet med differentierade straffsatser, d.v.s. att minska de medvetna bedrägerierna. Svensk Dagligvaruhandel noterar utredningens resonemang i kapitel 6.2.7 om att inte göra någon åtskillnad om en förseelse skett med uppsåt eller inte, men vidhåller risken för att sanktionsavgiften slår fel.

Den andra invändningen mot utredningens förslag om sanktionsavgifter är att om de träder i kraft, så riskerar de aktörer som medvetet bedragit lite om avgiften ska vara högst 100 000 SEK. Erfarenheterna visar att de mer omfattande bedrägerier som avslöjats har genererat mångmiljonbelopp i inkomster. Att då begränsa möjligheterna till en kännbar ekonomisk sanktion för de fall där det bedrägliga agerandet är uppenbart uppsåtligt, kommer inte att avskräcka någon.

Den tredje problematiken med att införa ett sanktionssystem är att det föreslås göras på lokal nivå och därmed uppstår samma problem som vid övrig livsmedelskontroll, att bedömningar skiljer sig mycket mellan kommuner. Att utforma systemet så att lokala kontrollmyndigheter kan utfärda sanktionsavgifter har visserligen sina fördelar, då förelägganden kan expedieras snabbt och eventuella fel snabbt korrigeras, men risken för att bedömningarna skiljer sig åt är uppenbar.

Svensk Dagligvaruhandel och dess medlemmar skulle därför gärna se att en mer utförlig konsekvensanalys av vad ett eventuellt införande av ett sanktionssystem skulle innebära för livsmedelskedjans aktörer, innan det skulle träda i kraft. Det faktum att konsekvensanalysen för näringsidkare i kapitel 8.2 endast tas upp på några rader understryker detta behov.

Svensk Dagligvaruhandel
juni 2017